

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 547/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť D. Š. zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Olosom, Advokátska kancelária, M. R. Štefánika 71, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 13 C 86/2013-36 z 21. apríla 2014 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 152/2014 z 30. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2014 doručená sťažnosť D. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Olosom, Advokátska kancelária, M. R. Štefánika 71, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 86/2013-36 z 21. apríla 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 152/2014 z 30. apríla 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Okresný súd v Žiline uznesením sp. zn. 13 C 86/2013 zo dňa 21. 01. 2014 mi vyrubil súdny poplatok za podanie odvolania vo výške 2.360,50 EUR. Proti citovanému uzneseniu som podal odvolanie. Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 9Co 152/2014 zo dňa 30. 04. 2014 doručenom PZ sťažovateľa poštou dňa 23. 06. 2014 uznesenie Okresného súdu v Žiline sp. zn. 13 C 86/2013 zo dňa 21. 01. 2014 ako vecne správne potvrdil. ...

Vyššie citované prvostupňové uznesenie Okresného súdu v Žiline je svojvoľné, arbitrárne, v nesúlade so zákonnými ustanoveniami upravujúcich výšku súdnych poplatkov a vymykajúci sa ustálenej rozhodovacej praxi súdov a judikatúre. Krajský súd sa vo svojom potvrdzujúcom uznesení plne stotožnil s ťažiskovým právnym názorom okresného súdu.

Možno konštatovať, že príslušenstvo nebolo samostatným predmetom konania. Žalobu som podal o zaplatenie istiny 721,50 EUR s prísl., odvolanie som následne podal proti výroku o čiastočnom zamietnutí príslušenstva – úrokoch z omeškania, t. j. v časti nároku uplatneného vo veci samej. Súdny poplatok za podanie žaloby bol vyrubený v správnej výške 43,- EUR. Vyšší súdny úradník okresného súdu však súdny poplatok za podanie odvolania „pretransformoval“ a vyrubil tak, ako keby predmetom konania bolo od počiatku konania samostatné príslušenstvo a vyrubil SUP v extrémne vysokej výške cca 50-násobku súdneho poplatku za podanie žaloby a cca 3-násobku výšky žalovanej istiny. Pri úrokoch z omeškania navyše nikdy nejde o plnenie na neurčitý čas, úroky z omeškania prislúchajú vždy do dňa zaplatenia istiny, t. j. do konkrétneho dňa.

Podľa § 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

Je zaujímavé, že krajský súd dňa 24. 04. 2014 rozhodol o odvolaní podanom v merite veci a až dňa 30. 04. 2014 o výške samotnej poplatkovej povinnosti za podanie odvolania. Konanie krajského súdu tak bolo nielen plne zmätočné (krajský súd mal najprv rozhodnúť o výške samotnej poplatkovej povinnosti za podanie odvolania a toto rozhodnutie mi doručiť a až následne rozhodnúť v merite veci v odvolacom konaní 9 Co 151/2014), ale i v rozpore s princípom spravodlivého procesu a princípom právnej istoty. Samotný nezrozumiteľný a neurčitý výrok „Uznesenie okresného potvrdzuje“ je v právnom štáte nepripustný. Tento postup mal za následok porušenie základných práv subjektu garantovaných Ústavou SR, pričom je nutné pripomenúť, že Slovenská republika je podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky právnym štátom. Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Záujmu zachovania právnej istoty ako imanentnej súčasti právneho štátu podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky nezodpovedá taký stav, ktorý by orgánu štátu umožňoval konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a tiež iným ako zákonom ustanoveným postupom. Princíp právnej istoty napokon spočíva aj v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov a zákonným procesným postupom. ...

Vyššie uvedenými uzneseniami bolo porušené moje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako i princíp spravodlivého procesu a princíp právnej istoty. Krajský súd a okresný súd svojím rozhodnutím a postupom porušili ustanovenia zákona pre vyrubovanie súdnych poplatkov a ich postup je z ústavného hľadiska neudržateľný, šikanózný a priečiaci sa formaIno-právnej logike. ...»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa... na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného

súdu v Žiline sp. zn. 13 C 86/2013 zo dňa 21. 01. 2014 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 152/2014 zo dňa 30. 04. 2014 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu v Žiline sp. zn. 13 C 86/2013 zo dňa 21. 01. 2014 a uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 152/2014 zo dňa 30. 04. 2014 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Okresný súd v Žiline a Krajský súd v Žiline sú povinní uhradiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi... do tridsať dní od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 340,89 EUR na účet advokáta JUDr. Martina Olosa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu (ktorým bol sťažovateľovi vyrubený súdny poplatok za odvolanie) a uznesením krajského súdu, ktorým bolo v odvolacom konaní potvrdené uznesenie okresného súdu.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením okresného súdu

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania jeho preskúmanie patrilo do právomoci krajského súdu. Z uvedeného dôvodu sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietané uznesenie krajského súdu.

Po preskúmaní rozsudku krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzované uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené. Krajský súd sa dostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľa a náležite odôvodnil svoje závery, keď uviedol:

„Z obsahu spisu, preskúmaného uznesenia, mal i odvolací súd preukázané, že navrhovateľ podal žalobu o zaplatenie istiny a príslušenstva, pričom ako príslušenstvo požadoval priznať úrok z omeškania vo výške 5 % denne. Prvostupňový súd žalobe o zaplatenie istiny vyhovel, odporcov zaviazal zaplatiť sumu 721,50 eur a vo výške požadovaného príslušenstva nárok čiastočne zamietol. Priznal úrok z omeškania ročne 8,75 eur. Tento výrok napadol navrhovateľ odvolaním a žiadal priznať od odporcov úrok z omeškania vo výške 5 % denne zo sumy 721,50 eur od 01. 10. 2012 do zaplatenia. Prvostupňový súd odvolateľovi v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. vyrubil súdny poplatok 6 % zo základu, ktorý vypočítal ako trojnásobok ročného plnenia zo sumy 39 344,12 eur (úrok z istiny vo výške 4,98 % denne). Požadované príslušenstvo tak posúdil ako samostatný nárok, o ktorom žiada rozhodnúť odvolateľ v odvolacom konaní.

S poukazom na zákon č. 71/1992 Zb. a sadzobník tvoriaci prílohu zákona o súdnych poplatkoch postupoval prvostupňový súd pri vyrubení súdneho poplatku správne, keď za podanie odvolania vyrubil súdny poplatok vo výške 2 36,50 eur. Podľa § 6 ods. 2 veta 1. zákona o súdnych poplatkoch, ak je sadzba poplatku stanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Podľa § 7 ods. 2 zákona cena príslušenstva sa zahrnie do základu poplatku len vtedy, ak je príslušenstvo samostatným predmetom poplatkového úkonu. V danom prípade prvostupňový súd rozsudkom rozhodol o istine a predmetom odvolacieho konania je nepriznaná časť príslušenstva. Podľa § 7 ods. 10 zákona v odvolacom konaní je základom poplatku cena nároku uplatňovaného v odvolaní, to platí i pre dovolanie. V tomto prípade predmetom odvolania je samostatne požadované príslušenstvo, a preto má odvolací súd za to, že postup prvostupňového súdu, ktorým cenu

požadovaného príslušenstva (plnenia) vyčíslil (podľa § 7 ods. 5 zákona) je správny a z takto požadovaného plnenia, ktoré je predmetom posúdenia v odvolacom konaní vyrubil súdny poplatok. Odvolací súd preto uznesenie v celom rozsahu potvrdil.“

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv uznesením krajského súdu, odmietol jeho sťažnosť v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi sťažovateľa uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2014